

HRVATSKA KOMORA INŽENJERA GRAĐEVINARSTVA

15. Dani Hrvatske komore inženjera građevinarstva

Opatija, 2021.

FIDIC Inženjer – neke dileme

Dragan Rako

Dragan Rako, dipl. ing. građ., CONOS d.o.o., Zagreb

Uvod

- Ideja i logika FIDIC modela ugovora o radovima za tzv. crveni (projekti Naručitelja) i žuti (projekti Izvođača) FIDIC, izdanje 1999.
- Primjena FIDIC ugovora o radovima i uslugama u RH – uglavnom EU infrastrukturni projekti
- Prilagodba Općih uvjeta zakonodavnom okviru RH – kroz Dodatak ponudi i Posebne uvjete Ugovora

Opće karakteristike FIDIC ugovora

- Primjena - uglavnom za javne projekte
- Standardiziran obrazac Sporazuma / Ugovora
- Ravnoteža (jednakost) Ugovornih strana?
- (Načelno) jasna podjela rizika između Ugovornih strana?
- Uloga Inženjera – zaštita projekta, a ne pojedine Ugovorne strane!

Dionici u FIDIC ugovoru o radovima

- Ugovorne strane (potpisnici)

Dionici u FIDIC ugovoru o radovima

- **Naručitelj** [1.1.2.2 OUU] – osoba koja je u Dodatku ponudi imenovana kao naručitelj, kao i svi pravni sljednici Naručitelja

Employer – the person named as employer in the Appendix to Tender the legal successors in title to this person

- **Izvođač** [1.1.2.3 OUU] – osoba/osobe koja je u Pismu ponude imenovana kao Izvođač i koju je Naručitelj prihvatio, kao i pravni sljednici te osobe/osoba

Contractor – the person named as contractor in the Letter of Tender accepted by the Employer and the legal successors in title to this person

- **Voditelj projekta?** Definira ga hrvatsko zakonodavstvo, nema veze sa FIDIC-om ali savjetuje Naručitelja u provedbi ugovora (produžena ruka Naručitelja)

Dionici u FIDIC ugovoru o radovima

- HR prijevod crveni FIDIC: [1.1.2.4 OUU] „Inženjer” je osoba koju imenuje Naručitelj da djeluje kao **inženjer** u vezi s Ugovorom i koja je navedena u Dodatku ponudi, ili druga osoba koju Naručitelj povremeno može imenovati i o kojoj je Izvođač obaviješten prema članku 3.4 [Zamjena Inženjera].
- HR prijevod žuti FIDIC: [1.1.2.4 OUU] „Inženjer” je osoba koju imenuje Naručitelj da djeluje kao **Inženjer** u vezi s Ugovorom i koja je navedena u Dodatku ponudi, ili druga osoba koju Naručitelj povremeno može imenovati i o kojoj je Izvođač obaviješten prema članku 3.4 [Zamjena Inženjera].
- Original FIDIC: [1.1.2.4 GCC] „Engineer” means the person appointed by the Employer to act as the **Engineer** for the purposes of the Contract and named in the Appendix to Tender, or other person appointed from time to time by the Employer and notified to the Contractor under Sub-Clause 3.4 [Replacement of the Engineer]

FIDIC Opći Uvjeti vs FIDIC General Conditions

- FIDIC (organizacija) smatra da su službene i izvorne mjerodavne isključivo verzije na engleskom jeziku [Predgovor, stavak 6]
- Službene hrvatske verzije crvenog i žutog FIDIC OUU izdanja 1999., sadrže brojne greške i / ili neusklađenosti u prijevodu, čime se iskrivljuje izvorna zamisao engleskog izdanja

Uvođenje Inženjera u Ugovor o Radovima

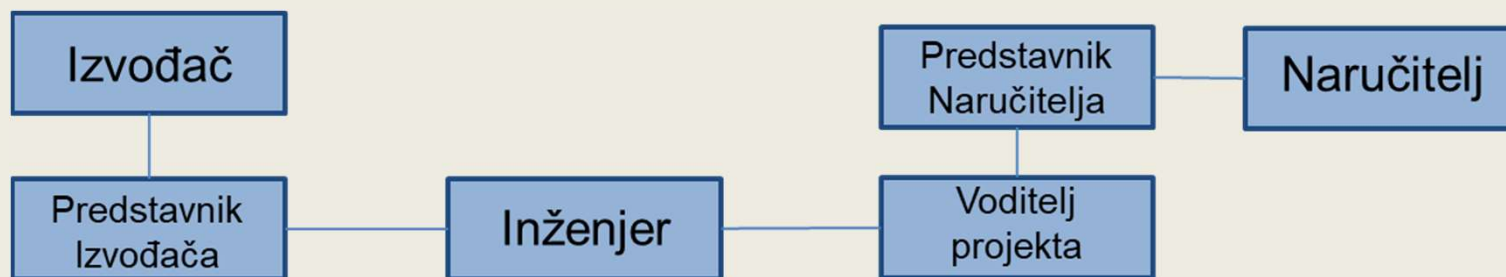
- Dodatak ponudi
- Ugovor o uslugama Naručitelj-Inženjer
- Pravna osobnost Inženjera?
- Osoblje Inženjera
- Inženjer \neq nadzorni inženjer?

Stavak	Članak Općih uvjeta Ugovora	Unos
Ime i adresa Naručitelja	1.1.2.2 1.3	
Ime i adresa Izvođača	1.1.2.3 1.3	_____ _____ _____ (Ispuniti od strane Ponuditelja!)
Ime i adresa Inženjera	1.1.2.4 1.3	(biti će ispunjeno od strane Naručitelja)
Osnovni datum	1.1.3.1	Zadnji dan za podnošenje Ponuda
Rok dovršetka	1.1.3.3	49 mjeseci
Razdoblje obavještanja o nedostacima i jamstvo za otklanjanje nedostataka u jamstvenom roku (jamčevni rok)	1.1.3.7 1.1.3.10	2 godine (čl. 606. st. 2 ZOO)
Sustav elektroničkog prijenosa	1.3	Elektronička pošta
Mjerodavno pravo	1.4	Republike Hrvatske
Mjerodavni jezik	1.4	Hrvatski
Jezik za komunikacije	1.4	Hrvatski
Vrijeme za pristup Gradilištu	2.1	3 dana nakon dostave dokaza o osiguranju
Iznos Sredstva osiguranja za dobro izvršenje Ugovora (jamstva za uredno ispunjenje ugovora)	4.2	10% Prihvaćenog Ugovornog iznosa, u valutama i omjerima u kojima je plativa Ugovorna cijena

Ugovorna komunikacija

- FIDIC u Općim uvjetima Ugovora (OUU) slabo definira linije komunikacije između Dionika
- U praksi se često ne poštuju zamišljena pravila komunikacije – da Izvođač komunicira s Naručiteljem isključivo posredstvom Inženjera
- Izvođač i Naručitelj imaju pravo međusobno samostalno komunicirati samo u iznimnim slučajevima (financijski aranžmani Naručitelja, potraživanja Naručitelja, Viša sila...)

3.1 Obveze i ovlasti Inženjera

- Inženjer nema pravo mijenjati Ugovor!
- Inženjer ne može Izvođača osloboditi ugovornih obveza!
- Dodatna, posebna, ograničenja Inženjera u ovlastima moraju se navesti u Posebnim uvjetima. Naručitelj ne bi smio imati pravo dodatno ograničavati Inženjera u svom postupanju.

3.2 Ustupanje ovlasti i dužnosti

- Inženjer može (povremeno!?) imenovati i svoje pomoćnike (obveza obavještanja Izvođača i Naručitelja)
- Pomoćnici mogu biti inženjeri na gradilištu i/ili neovisni nadzornici koji su posebno imenovani za kontrolu dijela građevine (specijalisti)
- Pomoćnici moraju biti imenovani posebno i to pisanim putem
- Praksa u Hrvatskoj je da se „glavnu” fizičku osobu ispred Inženjera imenuje titulom poput:

FIDIC Inženjer, FIDIC inženjer, predstavnik Inženjera po FIDIC-u, Voditelj tima FIDIC Inženjera, Voditelj FIDIC nadzora, Ovlaštenik FIDIC Inženjera, Nadzorni inženjer – FIDIC, itd. itd.

3.3 Upute Inženjera

- Izvođač upute / naloge prima isključivo od Inženjera
- Nalozi Inženjera smatraju kao da su dani od strane Naručitelja te se od Izvođača očekuje da ih izvršava – da li se isto odnosi i na upute za izvedbu radova koji nisu (inicijalno) ugovoreni?
- Upute Inženjera mogu, pod određenim okolnostima, biti dane i u usmenom obliku. Potreba je da se uputa prvom prilikom potvrdi i u pisanom obliku.

3.4 Zamjena Inženjera

- Moguća je zamjena Inženjera – dijalog Naručitelja i Izvođača; ne odnosi se na fizičku osobu!?
- Izvođač može staviti opravdane prigovore na novo predloženog Inženjera – isto ne može napraviti u natječajnoj fazi!

3.5 Odluke

- Inženjer postupa nakon što se preda obavijest o potraživanju, odnosno (privremeno) potraživanje
- Inženjer je dužan odgovoriti na osnovanost (privremenog) potraživanja u **instruktivnom** roku od 42 dana!
- Inženjer o svakom konačnom potraživanju (prema Ugovoru) odlučuje nakon konzultacija s ugovornim stranama i potom donosi odluku uzevši u obzir sve relevantne okolnosti
- Ideja je da Inženjer tijekom konzultacija pokušava „pomiriti” ugovorne strane, ako ne uspije donosi nepristranu odluku (čiju prethodnu suglasnost traži od Naručitelja!?)
- Odluka Inženjera mora biti u pisanom obliku ali za istu ne postoji **prekluzivan** rok, isključivo „razuman” rok

3.5 Odluke

- Tko donosi odluke? Inženjer, ili FIDIC inženjer?
- Odluke o bitnim elementima Ugovora:
 - Predmet (opseg)
 - Vrijeme
 - Novac
- Ograničenja u donošenju odluka (Posebni uvjeti Ugovora)
- Uloga Voditelja projekta (konzultanta)?

Loše prakse FIDIC-a u hrvatskom građevinarstvu

- Nedovoljno precizno ili potpuno neprecizno provođenje imenovanja osoblja Inženjera
- Stvarna nespremnost ugovornih strana na FIDIC model ugovora (rješenje – neovisni voditelj projekta za Naručitelja i FIDIC savjetnici za Izvođača)
- Rijetko ili nikakvo poštivanje prekluzivnih i / ili instruktivnih rokova
- Nepravilna komunikacija i zaobilaženje ugovorne procedure između projektnih dionika
- Dimenzioniranje autoriteta Inženjera prema željama Naručitelja (različit pristup istog Inženjera na različitim ugovorima/projektima)
- Nedovoljna prisutnost ključnog osoblja Inženjera na pojedinim ugovorima (moguće je biti „Inženjer” na mnogo ugovora / projekata istovremeno)

Zaključak

- S obzirom na trend može se reći da su FIDIC ugovori sadašnjost / realnost i budućnost javnih (infrastrukturnih) projekata u RH i onom dijelu Europe koji će tek postati EU (BiH, Srbija, Crna Gora, Makedonija, Albanija, Armenija, Ukrajina, ...)
- Međutim, uloga Inženjera (između ostalih dionika) nije adekvatno prenesena i prilagođena hrvatskom građevinarstvu, javnoj nabavi, praksi...
- Nameće se mišljenje/zaključak da nije iskorišten puni potencijal FIDIC modela ugovora iz nekoliko razloga:
 - pretjerano ograničavanje Inženjera kroz Posebne uvjete Ugovora,
 - ograničenja i okolnosti / tumačenja Zakona o javnoj nabavi,
 - lokalna neprimjenjivost na FIDIC obzirom na hrvatsko zakonodavstvo, ali i „lokalne prilike”
 - loše i netočno tumačenje pojedinih ugovornih odredbi svih Ugovornih strana,
 - nedovoljno precizan prijevod FIDIC Općih uvjeta

Hvala na pažnji!

